

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 *
 Helyben háború hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 *
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 *

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáca-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatásáért
 vagy megőrzéséért nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, augusztus 7.

Testvérek harcza.

Mélyeséges szomorúsággal látja mindenki azt az elkeseredett hadakozást, a mely Biharon a 48-as jelöltek közt foly. Vértelen a harc, de veszteségei fölérnek egy kis véres csatával. Mert igaz ugyan, hogy a 48-as zászló fog győzni, de az is bizonyos, hogy a legyőzött lohogón szintén a büszke 1848 fog megálázást szenvedni. A győzelem mellé odajegyezheti a 48-as párt azonnal a vereséget is.

S ez a vereség annál nagyobb, a vereség okozta seb annál fájóbb lesz, mert testvérkéz ütötte testvéren. Elkeseredés fog támadni nyomában, szétszakad az eddig egységes párt s a szakadékon át győzelemmel nyomulhat be az ellenség.

Igy rontják le az ellenzék erős bástyáját maguk e bástya katonái.

Mélyen elszomorodva látjuk a harcot s a szomorúságot csak növeli az a hír, a mely a harcban használt fegyverekről szól.

A pártok közé, odadobták a terrorizmus, a személyes kérdés, a vallási viszály csóváját. A Rigó-párt jelölő gyűlésén a leggorombább módon támadták meg a kerület egyik kiváló kath. polgárát, a ki lapunkba is szokott dolgozni. Az ellenpárt vezérei felgyújtástól féltik a házukat s alig mernek az utcára lépni.

»Biharon felfordult állapot van,« így szól tudósításunk s félő, hogy a híres 48-as kerületben végre is a 48-as eszmét fordítják fel.

Isméllődik kicsiben az, a mit a magyar történelem nagyban mindig tanusított: hogy mihelyt a közvetlen veszély elmúlt, a még hüvelybe sem dugott fegyverrel azonnal magunk közt kezdünk háborút.

Szomorú kép. Hiába tanulunk a nehézségekben összetartást, ha az idő kiderült, magunk pusztítjuk el testvérharcban, a mit az ellenség meghagyott.

Igy indulunk a bihari választásnak. Vajjon lesz-e olyan erős férfi, a ki a kerület ellenzékét egyesíteni tudja s megmenti az ellenzékét egy elkeseredettnek induló testvérharc szomorú vereségétől, szomorú győzelmétől?

A bihari mandátum.

Ismeretes, hogy a Rigó Ferencz halálával elárult bihari választókerület mandátumára több jelölt bocsátkozik a rendkívül hevesnek ígérkező választási kampányba. Jó ideje folyik a korteskedés, amelyet a nagy meleg s a nyári munka sem akaszt meg. Már a jelölések sem mentek simán, most a falvak bejárása következik, ami mindenesetre nagyobb emóciókkal fog járni és még jó időt vesz igénybe, miután a választást tudvalevőleg majd csak nyolcz nap múlva fogják megejteni.

A kerület hangulatáról a legkülönbözőbb s legellentétebb híreket hozzák forgalomba.

Tagadhatatlan, hogy a híresztelések éle főként Szokoly Tamás és párthivei ellen irányul. A képviselőjelölt pártjának beavatott, illetékes forrása erre vonatkozólag fölvilágosításul arról értesít bennünket, hogy az ellenfelei s főként a Rigópárt által nagy előszeretettel terjesztett prótécziák, hírek, mende-mondák javarészt elfogultak, tendencziózusak, a ténybeli állítások kiszinezettek, túlzottak, nem egyszer pedig egészen valótlanok, egyenesen légből kapottak.

Hivatkozott forrás a vasárnap délután lefolyt jelölő értekezletről közli velünk, hogy Szabó József tekintélyes gazdálkodó házában nagyszámu választóközönség gyűlt egybe Szokoly Tamás jelölésére. A választók csupán azért, nehogy Szabó Józsefnek, akinek amugy is folytonosan a legdurvább terrorizmusban van része, még több kellemetlensége, sőt esetleg nagyobb anyagi kára is legyen a jelölő gyűlés miatt, a község házára vonultak, amelyet a jegyző át is engedett számukra. A jelölés nagy többséggel Szokoly Tamás javára történt, amint forrásunk értesül. Az értekezleten a nagyváradai függetlenségi párt is képviseltette magát több tagjával, kik között ott volt Stokker József dr ügyvéd is. Szokoly Tamás a napokban kezdi meg s kerület bejárását és programbeszédet fog mondani a községben. A jelöltet utjában Barabás Béla az országgyűlési függetlenségi párt alelnöke fogja kísérni a nagyobb községekbe, ahol lehetőleg föl is fog szólalni a jelölt érdekében.

Ami a többi jelöltet illeti, mindenesetre Rigó Lajos pártja fejt ki legzajosabb agitációt.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy sir.

Messze idegenbe, horvát temetőbe
 Van egy virágos sir kápolna tövébe.
 Egy parányi sirdomb, kék a kis keresztje,
 Oly nagyon messze van, még sincs elfelejtve,
 Örökké gyászolva, örökké szeretve.

Gögcicsélő baba piben ott alatta,
 Ezerszer említve, ezerszer siratva,
 Oly nagyon szeretve, mintha most is élne,
 Az anyja kebléről nem volna letépve
 S nem porlanék régen kint a temetőbe.

Helvey Lajosné.

Oh, az a Potemkin!

Irtá: H. D.

Borostyánkői Braun Jakab, tőzsde tanácsos,
 dolgozó-szobájában ülve, egy nagyfontosságú
 ügylet tanulmányozásába mélyedt, midőn egy-

szerre megnyílt az ajtó és a szobaleány jelent meg.

— Nagyságos ur kérem...
 — Nem megmondtam, hogy ilyenkor ne háborgassanak?

— Igenis, de két ember akar a nagyságos
 urral beszélni.

— Éppen ilyenkor! Hát vezesse be őket!
 A két idegen megjelent a küszöbön. Szá-
 nalmas külsejű két alak. Hosszu haj, lerongyo-
 lódott ruha...

Braun ur tekintetével végig méri őket és
 szíve hevesebben kezd dobogni.

— A «Potemkin» menekült matrózai, gon-
 dolja magában és különös érzés fogja el.

A rejtélyes idegenek egyike előlépett és
 ismeretlen-valószínűleg orosz nyelven valamit
 mondott.

A tőzsde tanácsos eléjük ment, barátság-
 osan kezét szorított velük. Azután gyorsan a
 feleségét hívta.

— Leonte, gyere csak hamar... a
 Potemkin van itt!

Lélekszakadva jött be az asszony.
 Bocsánatot kért, hogy csak «slaffrokban»
 fogadja az illusztris vendégeket.

— Nem értenek ők magyarul — veté
 közbe Braun ur.

— De igen egy keveset értek — mondta
 tört magyarsággal az oroszok egyike.

Kitörő örömmel fogadták eme kijelentést.
 Azután szóhoz sem engedték a két vitét jutni
 egyszeribe asztalt terítettek és gazdagon meg-
 vendégelték őket.

Természetesen mohó étvágygyal láttak az
 evéshez.

— Nehéz napokat éltek, ugy-e? — kérde
 a házigazda.

— Igen, ma is kérem nagyon meleg van
 — felelte a magyarbarát tengerész, — kabátja
 ujjával türelve homlokát.

Az asszony nyájasan kérdezte?
 — És mikor a hajót elhagyták, hová
 mentek?

— Nem hajóval gyalog jöttünk, kérem.

— Igen, igen értem, gyalog jöttek egész

— A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.
 (Uri Casinó-épület)
 TELEFON 520.

angol divatszabó-cég

☐ Szövetek és bélések méterenkint nálam a legolcsóbb gyári árban szerezhetők be. ☐

mely angol szövetekből a legújabb sza-
 bász szerint a legszebb kivitelben készít
 férfi öltönyöket, s minden e szakba
 vágó ruhaneműket. — Női kosztümök,
 valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

A párt tulságos ambícióval és rendkívül erős eszközökkel veti magát a kerületre. Személyes adherenciájától s kiterjedt családi összeköttetéseitől eltekintve azonban szilárd bázisra nem igen helyezkedhetik. Föllépett vasárnap *Lipkay Kálmán* dr. szegedi ügyvéd is, pusztán a maga jószántából. Lipkay már a télen próbált szerencsét Dunántul, Zalamegye Ietenyei választó kerületében, ahol azonban a győzelem minden kilátása nélkül állván. paktumot kötött egyik ellenfelével s a választás napján visszalépett. Aligha csalódunk föltevésünkben, hogy Lipkay sok vizet a bihari kerületben sem fog zavarni. *Kiss Elek* nagyváradi ügyvéd, akinek a kerület egyes pontjain szép számmal voltak párthívei, tegnap *Szokoly Tamás* javára visszalépett. A szociálisták is próbálkoznak. Valami *Györfi Mihály* nevű emberke, állítólag budapesti szücsmester, már föl is lépett ugyancsak az elmúlt vasárnap, amely ilyenformán rohamosan termelte a jelölteket. Nem lehetetlen, hogy még több szociálista jelölt is föllépett. Végre, ugyis mindegy, egy van-e ebből a sütetből, vagy több. Osztokodhatnak a csekélyszámu vokson.

Végleges eredményt jósolni bajos volna. Annyi mégis bizonyosnak látszik, hogy Barabás eljött és Kiss Elek visszalépése jelentékenyen Szokoly javára billentik a mérleget. Az is kétségtelen, hogy akik Rigó érdekében terrorizáltak, ügyének aligha tesznek jó szolgálatot.

Hírek Bihar községből.

Tudósítónk nem valami épületes híreket jelent a kerület központjából, Biharból. Ott, ahol állandó lakóhelye van a kerület egyik függetlenségi jelöltjének, aki egyik keresztény felekezet lelképásztora, a leghallatlanabb, legcsunyább módon sértik meg személyes szabadságát a szabad sajtó munkásának. Tudósítónk, a ki megindulása óta teljesen önzetlenül, a legideálisabb munkássággal szolgálja lapunkat, az egyedüli szintvalló, keresztény lapot az egész nagyváradi egyházmegye területén, aki éveken keresztül folytatott nemes fáradozásával a hazának, a keresztény társadalomnak, a közügynek elismerésreméltó szolgálatot tett, a választási harc megindulása óta a legbrutálisabb támadásban részesül nap, nap

idáig. És mondja matróz ur hogyan ölték meg a tiszteket?

Ijedt ábrázattal védekezett az orosz.

— Mi nem öltünk meg senkit, azt ne tessék mondani!

— Bizonyára ők nem vettek részt a lázadásban — magyarázta Braun ur a feleségének.

— És innen hova mennek?

— Hát tovább megyünk...

És szinte sajnálták, hogy távozni készül a két nevezetes férfi. Braun ur elővett tárczájából egy husz koronást és az egyik matróz markába nyomta, mire az meglepetésében kezét csókolta neki.

A másik bajtárs eközben pedig örömtől és az eltogyasztott bortól ragyogó szemekkel kihuzott bőrtáskájából egy könyvecskét és Braun ur elé tartá.

A könyvecske első oldalán az állott:

«A Trisztovácson felállítandó templom részére az alamizna gyűjtést Jankovicz Jován és Ivanicz Fero ugyanottani lakosoknak megengedem. — Belügyminiszterium bélyegzője»

Braun ur lelkesedése egyszerre lehült.

Csodálkozva kérdezte:

— Hát maguk tótok?

— Anno, pan velkomozsni!

Aztán haraggal eltelve fordult a feleségéhez:

— Midjárt gondoltam! Micsoda tolakodó népség!

után pusztán azért, mert katolikus, a katolikus Tiszántult tudósítja, már pedig a a bihari protestáns lelkész érdekében szerencsétlenül kiélesített felekezeti fegyverekkel és jelszavakkal is küzdenek szenvedélyes kortesei. Mi lenne, ha mi katolikusok mernénk ilyet tenni! Nekünk ilyesmi nem szokásunk, noha bennünket naponként vádolnak türelmetlenség-gel. Ime most egy lap tudósító, aki pláne katolikus tanító is és ezen üdvös tevékenységéből folyólag is megérdemli, hogy a vele egy községben működők tiszteletet tanusítsanak iránta, — elkeseredetten kénytelen letenni a tollat, a melyet becsülettel, hűséggel forgatott. Mint az események csöndes szemlélője vett részt a Rigó-párt egyik értekezletén, már ez elég ok volt a legnagyobb erőszakoskodásra, a sértések egész özönére. Sőt még a *telefont* sem bocsátották rendelkezésére akkor, amikor a boldogult Rigó Ferencz halálát s temetését kívánta velünk tudatni.

Nem kell ezt az eljárást elitélnünk, elitéli maga magát. Sohasem bántjuk az egyéb vallásu keresztényeket, a méltányosságot, tisztességet, az egyéni ösjogok respektálását mi is elvárhatjuk. Fölteszszük a kérdést, kik a türelmetlenek? Mi katolikusok vagyunk-e azok, vagy azok, akik így erőszakoskodnak, mint a bihariak. A feleletet azokra a biharke-
rületi protestáns választópolgárokra bizzuk, akiknek az elhűség, a nyugalom, a tárgyilagosság és az egyéni vélemény tisztelete fogja szavazatát irányítani a választáson, nem pedig a felekezeti önkény.

A lipótszentmiklósi választás.

Tegnap volt *Lipótszentmiklóson* a választás. Természetesen nem tudni, hogy *Lányi* vagy *Stodola* lesz-e a képviselő, de valószínű, hogy *Stodola* lesz. Ez azonban csak következtetés abból a tényből, hogy *Lányiék* panaszkodnak, hogy *Stodolák* erőszakoskodnak s vesztegetnek. Folyton előtérbe tolják *Lányi* magyar voltát, de bölcsen elhallgatják, hogy magyarságát egy miniszteri tárczáért áruba bocsátotta.

Ugy csinálják ezt a választást, mintha valami háboru volna; nem kevesebb, mint öt század katonaságot rendeltek ki és előre híresztelik, hogy nagy szükség lesz erre a karhatalomra, mert *Stodolák* bizonyosan zavarokat fognak csinálni.

Olyan regéket is sürgönyöznek, hogy maga a pánszláv *Tátrabank* 230.000 koronát folyósított a választás céljaira. Ezek daczára minden sürgöny azzal végződik, hogy *Lányi* megválasztása biztos.

Már reggel 7 órakor jött a tudósítás, hogy mindkét párt nagy tömegekben vonult fel és hogy a tótok innen is, onnan is már vasárnap sereglettek össze és egész éjjelen át nagy ivást vittek végbe, a magyar csapat, mely multkor a függetlenségi jelöltre szavazott, a felvonulásban nem vett részt és csak a választás előrehaladottabb stádiumában fog az urnához járulni.

A függetlenségi párt központja nem ártja magát a választásba és az egyesekre bizza, hogy szavazzanak legjobb meggyőződésük szerint.

A képviselőválasztásra *Russzu Szirián*, *Hodzsa Milán* és *Pop István* nemzetiségi képviselők megérkeztek és a falvakba vonultak. *Hodzsa*t a hatóság izgatásért felelősségre vonta. A kerületben nagy az izgatottság.

A lipótszentmiklósi magyarok táviratban kérdést intéztek báró *Bánffy Dezső*höz, hogy mily álláspontot foglaljanak el a választásnál. *Bánffy* a következő táviratban felelt:

— A mai súlyos politikai viszonyok közt

nagyobb szerencsétlenségnek tartom, ha az in-
parlamentáris és abszolutisztikus hajlamu *Lányi* igazságügyminisztert, aki meggyőződésem szerint, veszélyeztetni alkotmányunkat, választják meg országgyűlési képviselőnek, mint az, hogy a többi közzé egy nemzetiségi képviselő jutna. Amennyiben a nézetemet nem osztanák, legjobb, ha tartózkodnak a szavazástól.

A szavazás rendben megkezdődött d. e. 10 órakor volt *Lányinak* 171, *Stodolának* 225 szavazata.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. táv.)

A lipótszentmiklósi pótválasztás, melyet nagyon éles küzdelem előzött meg, ma folyt le. A szavazatok állása mutatja azt az elkeseredett mérközést, amelyet a pártok időről-időre folytattak a mandátumért. Déléltt 11 órától kezdve *Lányi* jutott többségbe és a vezetést mindvégig megtartotta. *Stodola* azonban állandóan tekintélyes minoritással haladt nyomában. A szavazatok aránya ez volt: déléltt 10 órakor *Lányi* 171, *Stodola* 225. 11 órakor *Lányi* 529, *Stodola* 314, 12 órakor *Lányi* 621, *Stodola* 556, délután 1 órakor *Lányi* 741, *Stodola* 701, 3 órakor *Lányi* 1143, *Stodola* 927.

Budapestre érkezett távirati jelentés szerint *Lányi Bertalan* ügyvezető-igazságügyminisztert 33 szavazattöbbséggel képviselővé választották.

Orraverősi.

Ismeri az egész ország *Tóth Béla* intézkedéseit és nagy mondásait. Sok embert megmárt már, de egytől sem kapott olyan kemény leczkét, mint *Gerely Józseftől*, az Egyházi Közlöny kitéző szerkesztőjétől.

Tóth Béla nemrég belekötött az Egyházi Közlönybe, azt állítván, hogy kikeresztelkedett zsidókból lett papok írják. Ezt az ő pökhendi modorában, hallatlan gorombán írta meg. *Természetes*, hogy a vádból egyetlen egy betű sem igaz.

Erre kapott aztán *Gerely Józseftől* olyan irodalmi huszonötöt, a melyet még olvasatlanul nem számláltak rá. Magyaros, paprikás a válasz, telve az igazság lesújtó erejével. Az egész magyar közvélemény csak gratulálhat *Gerelynek*, a miért a feltűt gorombáskodót mőresre tanította. Máskor megtudja, hogy a reverendába ugyan nem törli a lábát büntetlenül.

Legsujtobb *Gergely* válaszában az a része, a melyben kimutatja, mióta lett *Tóth Béla* ellensége az Egyházi Közlönynek, a melyet valamikor dicséretére méltatott? Hát csak azóta, a mióta az E. K. leleplezte a lelkészeket és a szegény népet becsapni szentképekkel, misékkal, olvasókkal, reklámjótékonyssággal kufárkodó s jó részt zsidó «magyar háziipar müintézeteket.»

Ezek érdekében látta jónak *Tóth Béla*, a nagy areopág, az igazsággal ellenkezőt vakmerően állítani.

Okulás okából jó lesz megjegyezni.

A politikai válság.

A szabadelvűpárt bomlása áll a politika homlokterén. Mindjobban félnek a 48-as többvégtől s ennek a félelemnek az lesz a következménye, hogy a legfélénkebb szabadelvűek a leghatalmasabbhoz csatlakoznak s ők a hatalomhoz szokottak fogják a 48-as többséget létrehozni.

Nem rossz az sem, hogy *Kristóffy* beszédje az egész nagy szabadelvű táborból egyetlen egy embert mozditott meg az általános választói jog mellett: csak dr. *Dési Gézá*t.

A szabadelvűpárt végvonaglója.

A szabadelvűpárt bomlásának van egy kis előbomlása. A múlt héten tanácskozott másodrendű disszidensek tudvalevőleg 17-ikére kérték a pártértekezlet egybehívását, Podmaniczky azal az indoklás al, hogy Tisza csak huszadika után ér rá, 23-ikára tűzte ki az értekezletet. Ez nem tetszik kezdeményezőknél; Tisza már Hekuba nekik és nem akarnak várni az ő kedvéért; hivatkoznak arra a megállapodásra, hogy kilépnek, ha a pártvezetőség az értekezletet nem hívja össze. Az elodázás szerintük amolyan fél megtagadás és nem akarják tűrni, hogy arrogánskodjanak velük. Ebben azonban nem mindannyian értenek egyet és így egyelőre kissé patvarokodnak egymás között. A békétlenkedésnek azonban nem lesz foganatja; az értekezlet mégis csak huszonharmadikán délután lesz, aminek az lesz a következménye, hogy addig is, ha nem is sokan, de egyesek előre is ki fognak lépni.

Van olyan irányzat is, mely a szabadelvűek egy részét a másodrendű disszidenciától és a pártértekezlettől függetlenül a függetlenségi pártba akarja vinni és ha az előjelek nem csálnak, ennek a törekvésnek lesz a legtöbb foganatja.

Látunk összesugni szabadelvű és függetlenségi képviselőket és egyik az utóbbiak közül azt mondta nekünk: »Két héten belül abszolút többségben leszünk!«

A szabadelvűpárt kötelessége.

Issekutz Győző országgyűlési képviselő, aki gróf Apponyi Alberttel együtt lépett be Széll Kálmán miniszterelnöksége idején a szabadelvűpártba, ma hosszabb cikket ír a bécsi Zeitba ezzel a címmel: *A szabadelvűpárt kötelessége*. Issekutz Győző Apponyi kilépése után is bennmaradt a szabadelvűpártban és ennek tagja maradt november 18-ika után is.

A cikk elején azt, hogy egy Hieronymi vagy Khuen-Hédervári körül tömörülő maradi jellegű középpárt létesüljön, oly lehetetlenségnek mondja, ami a híres huszonötös értekezleten még csak szóba se kerülhet.

Czéltalan volna, ha a szabadelvűpárt más név vagy más vezér vezetése alatt régi politikáját folytatná. Ha a szabadelvűpárt nem nyíltan, határozottan és tekintet nélkül ismeri el a törvényesen indokolt nemzeti kívánságokat, eddigi tagjai közül sokan el fogják hagyni a pártot. Egy nem nemzeti állásponton levő kormány manapság valóságos lehetetlenség lett.

Hogy mennyire igaz ez az érvelés, bizonyítja azt a függetlenségi pártnak növekedése a választások alatt és a választások után. Minél tovább tart a válság, annál hatalmasabb lesz a függetlenségi párt és nekünk valamennyiünknek, akik ma az 1867-iki alapon állunk és Deák kiegyezési politikáját követjük, *felnünk kell, hogy a választók nyomása alatt azok a magyar politikusok, akik még most 1867-es alapon állnak, a függetlenségi pártot fognak csatlakozni, amely sokkal hamarabb fogja a képviselőházban az általános többséget elérni, mint azt Bécsben hiszik.*

Apponyi nyilatkozata.

Gróf Apponyi Albert ama kommentárral szemben, melyet egy bécsi katonai lap ost közzölt az ő komáromi beszédjére, nyilatkozik és a többi közt azt mondja, hogy noha már szösz szerint nem emlékszik katonai szolgálatra nézve mondott komáromi beszédjére, de kijelentheti, hogy nem akarta a katonai hivatást lekiicsinyelni, csak azt hangsúlyozta, hogy a katonai szolgálat az állampolgárok leghatékonyabb nevelőintézete, mert sehol a legfőbb hatalom oly teljesen és annyira folyton nem érezeti magát az egyénnel, mint ott; ellenben az értelembe mondta, hogy a hadnagy nagyobb ur a szolgabírónál!

Gautsch utazása.

Báró Gautsch osztrák miniszterelnök tegnap este Ischlbe érkezett, gróf Atlems miniszteri fogalmazó társaságában. Ma délelőtt tizenegy órakor a királynál kihallgatáson volt, hogy Karlsbadba való visszautazása előtt jelentést tegyen. A kihallgatáson folyó ügyekről volt szó. A legközelebbi napokban gróf Goluchovszki külügyminiszter Ischlbe érkezik. Báró Beck a vezérkar főnöke ma odaérkezett.

A szocialisták mozgalmá.

Amióta Kristóffy József belügyminiszter bedobta a válság anyagába az általános választói jog kérdését, a magyarországi szocialdemokrata párt kettőzött erővel küzd a népjogok kivívásáért. Összes szervezeteit megmozgatta s népgyűlésekkel meg röpiratokkal igyekszik propagandát csinálni az általános választói jog mellett. Abban a formában, ahogy megkezdte akcióját, aligha jut tovább a népgyűléseknél és röpiratozásnál.

Az egyedül, támasz nélkül álló törvénytelen kormány rossz szövetséges, amely magával rántja és ellenszenvenné teszi az egész akciókat. Sokkal többre menne, ha a koalícióval karöltve és egyetértőleg igyekeznének megvívni harcukat. Rájött erre már — úgy látszik — a pártvezetőség is, amely most százezer példányban röpiratott bocsátott ki. A kiáltvány »Magyarország népéhez« van címezve, de tulajdonképpen a koalíciónak szól s a szövetség ellenzékét igyekszik a felvetett kérdésben határozott állásfoglalásra bírni.

A röpirat nem támadó jellegű, de tárgyilagosságán nagyon sokat ront, hogy szembe helyezkedik a nemzeti követelésekkel. Nem kevesebbet kíván a koalíciótól, mint hogy *»jelentse ki, hogy nem cserében a nemzeti vívmányokért, hanem pusztán ellenszolgálatként beéri az általános titkos községenként való választójoggal«*, ami által saját eszményeinek, a nemzeti követelések megvalósításához főbiztosítékot nyer.

Ez magyarul mondva *leszerelést* jelent, vagy ha úgy tetszik: a katonai kérdéseknek a válság anyagából való kikapcsolását. Ilyenforma kérelem állt elő báró Fejérváry Géza miniszterelnök is július 1-én. A választ akkor már megadta a koalíció, szükségtelen hát most bővebben foglalkozni vele.

Helyénvalónak tartjuk felemlíteni dr. Dési Géza, szabadelvűpárti képviselő nyilatkozatát, melyet a nála járt nagyváradi szocialdemokrata párt küldöttsége előtt tett, midőn az az általános választói jog érdekében, folyó hó 20-án, Nagyváradon tartandó népgyűlésre meghívta:

— Feltétlen hiva vagyok, — mondá — az általános, egyenlő és titkos választói jognak s bár nincs okon kételkedni abban, hogy azt Kistóffy is komolyan akarja és betérjeszti érdekében az ígért javaslatot, de ha még sem tenné, vagy nem tehetné, ígérem, hogy szeptember 15-én, én, mint képviselő, fogom azt benyújtani.

A szocialisták a koalícióhoz.

A szocialisták vasárnap szolnokon gyűlést tartottak s a következő határozati javaslatot fogadták el:

»A lefolyt gyűlés a politikai helyzetnek, első sorban pedig az ország szükségleteinek alapos mérlegelése után megállapítja és kimondja, hogy a mai zürzavaros helyzet megoldásának egyetlen módját és eszközt az általános titkos választási megalkotásában látja a mely nemcsak ezt a megoldást eredményezi, hanem megfogja tölteni a parlamentet komoly tartalommal is. Bár elismeri a gyűlés a koalíciós többség katonai követeléseinek jogosságát, de felismeri azt is, hogy e követelések alapján

a mai válság meg nem oldható, mivel a mai alkotmány és a mai parlament gyöngye a kivívására s megállapítja a gyűlés, hogy a gyöngyesség oka a parlament rideg osztályjellege, mely megfosztja a törvényhozást a nép erejétől és kiszolgáltatja a korona hatalmának. Ebből folyólag megállapítja népgyűlés, hogy a koalíciós többség szempontjából is elengedhetetlen szükség az általános választói jog megalkotása. Ezzel párhuzamosan megállapítja a népgyűlés, hogy a választási hadjárat alatt a koalíció szóval és írásban kötelezettséget vállalt az általános, egyenlő, titkos választói jog mellett; megállapítja a korona és a belügyminiszter nyilatkozataiból, hogy a követelés azonnal és minden akadály nélkül megvalósítható. Ezek alapján követeli a népgyűlés, hogy a koalíció azonnal alakítson — katonai követelések kikapcsolásával — kormányt, az általános titkos választói jog megalkotására, váltsa be ilyenformán adott szavát és juttassa az országot ehhez a korszakalkotó, a haladás felé új mesgyéket nyitó reformhoz. A gyűlés követeli a mai romboló, néppusztító válságnak ily alapon való befejezését s kimondja, hogy a koalíció vonakodása esetén — a mi csak adott szavának megszegése árán lehetséges — kész a legmesszebbmenő, legélesebb fegyverekkel vívott küzdelemre a nép eme legszentebb, legegységibb jogaiért. Tette szölitja fel az ország munkálkodó népét s mindazokat, a kik együtt éreznek vele, — a mai áldatlan állapot megszüntetése és az általános, titkos választói jog kivívására. Tudatában van a népgyűlés annak, hogy a mennyiben a koalíció árulása révén rákerül a sor e harcra, szükséges lesz a nép munkálkodó fia mindegyikének lankadatlan kiható áldozatkészségére, csüggedetlen lelkesedésére a népjogok megszerzésének magas szent célja érdekében. Tudatában van ennek és kijelenti és megfogadja, hogy készen áll a küzdelemre.

UJDONSÁGOK.

Kapunyítás akadályokkal.

János ur mindig is szörnyen engedelmes ember volt. Mióta megfeleségedett, azóta megpláne. Csak akkor dohányzott, ha önagsága megengedte, sőt még új-ágot is csak olyat olvasott, amelyet akaraterős hitvese megvenni és alázatos rabszolgájának kezébe nyomni jónak látott. Hanem azt aztán el is kellett olvasnia utolsó betűjéig. Azért vette az előrelátó feleség drága pénzen, hogy a családfő a napieseményekről tájékozódjék. Ilyen körülmények közt nagyon is érthető, hogy papucshősünk a kávéházat, korcsmát csak fölsőbb hatósági engedély és személyes ellenőrzés mellett látogathatta. Annyira megszokta már a szótogadást, hogy ezt végre is egészen természetesnek találta.

A mostani rekkenő hőségű napok alatt János ur lány szívének energikus királynője egyik türethetően hűvös estén fagyaltot szürcsölt. Ahogy illik, kiöltözött, karonfogta hűsége éltepárját s kávéházba indult vele. Tudni kell, hogy barátunk többszörösen sujtott családapa volt. Az aprónép is eljött tehát, nem csekély zajjal. Jámbor apjukat ez nem tette idegessé. Boldogan, büszkén szorongatta kezében a kapukulcsot. Szerette volna, ha ismerőseinek, akik sokat évődtek vele, megmutathatja, milyen nagy az ő hatalma és szabadsága házaséletében. Így érték el a kávéházba, ahol aztán valamennyien fagyaltot szürcsöltek, a gyerekek ezenfölül szaladgáltak, kérdezősködtek az asztalok körül, a vendégek idegeskedtek, a pinczerek boszankodtak. Végre rálépett János ur családostul a távozásnak ama bizonyos himes mezejére, amelyről oly könnyű irni, mint akár Sárinak a konyhában járni, de

a melyet a helyi járdamizériák mellett sokkal nehezebb volna megtalálni, mint amilyen nehéz a szegény bakának a silbakot állni. Nem tesz semmit. A bábszivű férj családostul hazaért.

Pünkösdi királysága jogarát, a kapukulesot szomoruan illesztette a zárba. Ki tudja, mikor jut megint a kezébe — még csak így is! Fordult a kulcs egyet, fordult kettőt, a gondos családapa rányomta kezét a kilincsre, ám a kapu nem nyillott. Még ez nem lett volna baj. De tíz-tizenöt percig kísérletezett már így a jámbor s még mindig eredménytelenül. Felesége, ha ugyan szabad ezt ezt mondanunk az epés nőcskéről, dühöngött, mint a déli szél, a kulcs élesen csikorgott, mint az érczkakas, de hiába. Egyszer csak úgy tett a kulcs, mint a hegedű. Eltört s nem akart — fordulni. A fégyelmeletenség tetőpontjára hágott. Anyuska tombolt, a család több tárgyából elzúgott trónörököse, a tornában tett előmenetelére hivatkozással meg akarta mászni a magas kaput, a kislányok szepegtek és pityeregtek, János pedig mint madár a szikla ormán, gubbasztott szótlanul s mogorván.

Ekkor azonban, hogy a borongós novelisták stílusában írjunk, valami történt. Nagy robajjal, kurjantással, nótázással dülöngött végig a soron a szomszéd. Bár érdemes mesterember ugyan, még sem kefekötő; mindazáltal egészen úgy ihatott, mint a jelek mutatták. Ő aztán pokoli gondolattal rukkolt elő. Bevitte Jánost udvarára, hosszasan elmagyarázta, hogy itt minden az ő tulajdona tehermentesen — bizonyosága a telekkönyv — aztán érzékenyen panaszkodott uri szomszédaira, akik őt fumigálják s végül átírdigálta az elkeseredett családapát különböző deszka és léczkerítésekben. Ugy szökelt az istenadta, akár valami kőszáli zergétől tanulta volna szegény feje. Így az aztán végre a maga házigazdája udvarán volt János, oda botorkált a sötétben a kapuhoz s miután méltaltankodva konstataulta, hogy gonosz kezek belülről beretesztették, végre eltolta a závert és kinyitott a nagykapu, amelyen ünnepélyesen bevonultak a künrekedt fagyaltozók. Odabenn még valamelyes vihar következett, amely azonban nyári zápor módjára csakhamar elült. Aki fél óra mulva elhaladt az ablak alatt, azt képzelte hogy talán sakálok ketrecze mellett jár. Olyan félelmes, erőteljes hortyogás hallatszott ki oda, ahova máskülönben a jónevelésű jázminbokor szokott kihajolni — az utcára.

Lulu.

TÁJÉKOZTATÓ.

Aug. 10. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.

Aug. 16. Képviseleválasztás Biharón.

Aug. 20. Kath. Legényegylet mulatsága.

Szept. 23—25. Lövészegylet tennisz-versenye.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket: **hogy ugy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* **Személyi hír.** *Hranyinczky* Károly árvaszéki elnök tegnap délután megkezdte hat hétre terjedő szabadságát.

* **Vaszary Kolos** biboros hercegprímás, aki balatonfüredi nyaralójában üdül, a legkitünőbb egészségnak örvend. Az agg főpap aug. közepén megszakítja nyaralását és néhány napra a fővárosba jön dr. Kohl Medárd püspök kísé-

retében. A király hetvenötödik születése napján, augusztus 18-án, a biboros főpap maga akarja a hálaadó istentiszteletet tartani a Mátyástemplomban, s ugyanott pontifikálni fog a Szent István-napi nemzeti ünnepen.

* **A város rendezése.** Nagyvárad város szépművészeti és közlekedési szakbizottsága tegnap, augusztus 7-én ülést tartott Komlóssy József elnöke alatt, amelyen jelen voltak Mezey Mihály, Bozóky Béla, Stark Gyula, ifj. Rimánóczy Kálmán, Rendes Vilmos, Schwarcz Izidor, Beczkay Lajos, Moskovits Miksa (mérnök), Juricskay Barna jegyző. Első sorban Nagáll-utca építési vonalát állapították meg; továbbá Waldmann I. háztulajdonosnak a Szarvas-soron kért építkezési terveit vizsgálták felül s az engedély megadását véleményezték. — A Potyka kocsma mellett a Porongyón levő Heltai-utczának Vizvezeték-utczára leendő kinyitását javasolja a szakbizottság. Ezáltal a mostani kis Zsák-utca rendes közlekedési utczává nyitnának ki.

* **A király fejedelmi ajándéka.** Budapesti tudósítónk jelentése szerint az a hír terjedt el a fővárosban, hogy király Ő Felsége páratlanul álló tejedelmi ajándékkal akarja dokumentálni szeretetét a magyar nemzet iránt. A hír szerint *Vörös László* keresk. miniszter meg akarja valósítani Láng Lajosnak egy régebbi tervét; egy új központi pályaudvart a fővárosban. Az új központi pályaudvar a Kerepesi-ut és a Károly-körut összehajlatánál, a Vigyázó gróf palotája mellett elhúzódó telektömbön, épülne. Még pedig földalatti közlekedés számára. A nagy központból villamosok szállítanák az utasokat a meglevő pályaudvarokhoz, ahonnan a gőzvonat továbbtaná őket. Épülne pedig a *Ferencz József* pályaudvar fele részben a magyar király költségén. Azt hisszük, hogy ez a hír legalább ilyen alakban meszse jár a valóságtól.

* **Érdeklődik a miniszter.** A törvényhatósági bizottság által megszavazott drágasági pótlékot alig két nappal előbb fizették ki Nagy-Várad város tisztviselőinek és alkalmazottainak s most a kereskedelemügyi miniszternek van vele valami dolga. Leirt ugyanis a miniszter Nagy-Várad városához s hiteles másolatban kéri a belügyminiszternek a drágasági pótlék jóváhagyása tárgyában Nagy-Váradhoz küldött leiratát.

* **A Gancz cég értesítése.** A városi villamos telep részére a nagy, 900 lóerejű gőzgépet akként rendelte meg a Gancz és társa cégénél Nagy-Várad városa, hogy ez évi október hónapban üzemképes állapotban fel legyen állítva. A hosszú ideig tartó sztrájk folytán a Gancz cég telepein a mu ka szünetelt s a cég kijelentette, hogy a sztrájknak megfelelő idővel később tudja a gépet elkészíteni, míg a városi tanács azon határozatot hozta, hogy a késedelemből eredő minden kárért a Gancz céget teszi felelőssé. Most aztán más tenorból beszél a Gancz cég. Értesítette Nagy-Várad város tanácsát, hogy a nagy gép a kikötött határidőre készen lesz, bár a sztrájk miatt erre kötelezettek nem lennének, mivel a sztrájk vis maior,

* **Hadkötelesek nősülése.** Rendes körülmények között mindazon hadkötelesek, kik a harmadik korosztályhoz tartoznak, kivételes nősülési engedély nélkül házasságot nem köthetnek. Mivel azonban az ország törvényen kívüli állapotban van és így a 3-ik korosztályból már kilépett ifjak tőlük nem függő okok miatt elő nem állíthatattak, engedély nélkül is nősülhetnek, állításkötelezettségüknek azonban utólagosan eleget tenni s így besoroztatásuk esetében a házasságkötésük folytán keletkező hátrányokat is viselni tartoznak.

* **Ujra Bilek.** A budapesti 69-edik gyalogezred három zászlóalja és a 24-ik vadász-ezred egy zászlóalja szombaton vonult be két napi menetelés és ütközet után a fővárosból Székesfehérvárra, ahol a bevonulás éppen olyan szomorú képet nyújtott mintha valódi csatából jöttek volna. A békében történt ütközetnek közel száz áldozata van. Mindannyit napszúrás terített le. A sebesültek egy tizede már halott. Tulnyomó áldozata a vadász-zászlóaljnak van, mert az egy zászlóaljnak hatvan legénye esett el.

* **Nem adnak a főkapitányra semmit.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala nemrég újból megállapította a bérkocsi árszabályt. A bérkocsisok azonban éppen nem respektálják a rendőrség rendelkezéseit, különösen azon részében, hogy az egyfogatu bérkocsiszáznak egy fél órán belül 60 fillér a díja. Egyáltalán még a másik utczára sem akarnak menni s ha valaki az árszabályt hozza fel, még jó, ha csak kinevetik; de a legtöbbször durva gorombasággal válaszolnak. Tegnap is volt alkalmunk hallani, hogy az egyik bérkocsis azt felelte nagy hetykén, hogy három piczuláért huzza a főkapitány a kocsit. A legtöbb vendéget így aztán megszarolják a bérkocsisok, mert nem akarnak velük izetlenkedni.

* **Biharmegyei községek a nemzeti követelések mellett.** Amíg Biharvármegye vezető férfiai mélyen hallgatnak a nemzet alkotmányos küzdelméről s távol tartják magukat minden legkisebb mozzanattól, amely a mostani zilált politikai viszonyokat érintené, addig a vármegye nagyobb községeinek képviselőtestületei kérelemmel járulnak Biharvármegye alispánjához, hogy tegye meg a szükséges lépéseket rendkívüli megyegyűlés összehívása iránt, amelyen Biharvármegye is csatlakozzék a többi vármegyék hazafias állásfoglalásához, a törvénytelen kormányval szemben. Legutóbb Margitta község képviselőtestülete határozta el, hogy a rendkívüli megyegyűlés összehívását kéri az alispántól. Tegnap érkezett be az erre vonatkozó képviselőtestületi gyűlés jegyzőkönyve az alispáni hivatalhoz. Eredménye azonban ennek sem lesz, mert az alispán a határozatot éppen úgy elutasítja, illetve megsemmisíti, mint a többi községek hasonló határozatait. Majd aztán egy késői megyegyűlésen napirendre térnek felettük. Nem is várható ez másként attól a vármegyétől, amelyik a bukott, de még mindig a nemzeti törekvések ellen dolgozó Tiszát imádja.

* **Katonatisztek polgári ruhában.** A katonai k. t. rendeletek száma ismét szaporodott egygyel. Sokszor volt már szó arról, hogy külföldi mintára, a katonatiszt, ha szórakozni megy, vagy mint magánember végzi dolgait, levethesse a feszélyező egyenruhát és fölvehesse a polgári gunyát. Az átöltözködésnek voltak elleneseik és különösen a hadvezetőségben ragaszkodtak a mondurhoz. Most hír szerint a hadügyminiszter irányítására a magyarország területén állomásozó tiszteknek az ezredparancsnokságok megengedték, hogy szolgálaton kívül, ha polgárság közé vegyülnek, ezt polgári ruhában tehessek. Azt egyenesen kívánatosnak mondja az idézett rendelet, hogy ez mindama esetekben megtörténjék, mikor olyan helyre megy a tiszt, ahol katona zenekar mulattatja a polgárságot.

* **Öngyilkosság a Schlauch-téren.** Tegnap délben 12 órakor *Lendvai* Ferencz asztalossegéd, lakik Timár-utca 6. szám alatt a Schlauch-parkban szerelmi bánatában mellbe lötte magát. Életveszélyes sérülésével a kórházba szállították. Egy levelet hagyott hátra édes apjához címelve, a levélben öngyilkossága okául szerencsétlen szerelmét említi.

* Hangverseny a Püspökfürdőben
Vasárnap este pompás mulatságot rendeztek a Püspökfürdő vendégei. A mulatság hangversenyyel kezdődött, amelynek első pontja *Nevoráll* István zenetanár által pompás technikával előadott rapszódia volt. Óriási hatása volt a következő számnak. *Gaal* Tussy k. a. a fürdőbeli előkelő közönség ünnepléte tagja előadta dr. *Krüger* Aladár néhány kedves dalát, amelyekhez *Nevoráll* István irt remek dallamos és pattogó zenét. A daloknak oly nagy sikerük volt, hogy pár hét múlva nyomtatásban is meg fognak jelenni. A fürdőben a cigány már játsza a dalokat s szövegüket siettek a vendégek leírni. Nagy tetszést arattak a többi programpontra is: *Aron* Rizike és *Lukács* Endre fütty-duettje, *Rózsa* Ilona vig monológja és *Lukács* Béla olasz dalai. A hangversenyt táncz követte, mely a legjobb kedvben reggelig tartott.

* Megtámadott rendőrbiztos. Ujhelyi Elek factér lakatossegéd vasárnap éjjel a Kossuth-utcán ittas állapotban jött a Szent László-tér felé. A garázda embert egy rendőr csendre intette, mire ő elhallgatott, de később folytatta az ordítást. Az utca szegletén állott *Kápolnay* Gyula rendőrbiztos több városi tisztviselő társaságában s midőn a garázda lakatos ott elhaladt, csendre intette őt. Mire Ujhelyi Kápolnaynak ugrott, hogy tettelegesen bántalmazza. Ez azonban a támadás elől kitért és botjával Ujhelyi kezefejére ütött. Ujhelyi újból nekitámadt a rendőrbiztosnak, mire az ott levő *Zilahy* Antal rendőrségi tisztviselő átkarolva a dühöngő embert, a földre terítve ártalmatlanná tette, majd az előhívott rendőr segítségével a rendőrségre hozta. Utközben a rendőrt is megtámadta és dulakodás közben a kezén megsértette. A garázda ember ellen a rendőrség az eljárást folyamatosan tette.

* Vörhenyjárvány Berettyó-Ujfalu-ban. Az abnormis időjárás rendkívül kedvező a járványos betegségekre. Nagy-Váradon a kanyaró miatt kellett zárni az óvodákat. Berettyó-Ujfalu-ban most vörheny járvány lépett fel. A főszolgabíró jelentést tett az alispáni hivatalnak s egyben megette a szükséges óvintézkedéseket a járvány terjedésének meggátolására, illetve elfojtására.

* Belefutott a Körösbe. *Balogh* Sándor 8 éves elemi iskolai tanuló. *Balogh* Lajos Szöllős-utca 14. szám alatt lakó kisegítő vámos fia, vasárnap délután a Körös tolyónak a Velencei vasuti hid közelében levő részében fürdött és a vízbe fulladt. A gyermek hulláját *Tosa* István vette ki a vízből és az élesztési kísérleteket is megette, azonban eredménytelenül. A szomorú esetnek oka maga a kis flu volt, akit apja eltöltött a fürdéstől, azonban ő lopva utána ment a Körösben fürödni akaró bátyjának és daczára annak, hogy bátyja többször intette, hogy ne menjen be a vízbe, ő mégis bement és uszni nem tudván, egy mélyebb helyre került, ahol belefutott.

* Támadás az éjszakában. Hogy a mi rendőrségünk kitűnő, azt már számos eset bizonyítja. Akit éjszaka megtámadnak, szinte kár segítségért kiálltani, hisz ép ezzel riasztja el a tán közeli kapuban szundikáló rendőrt. Ha azután egyszer baj van, rendőrt a veszély pillanatában a világgért se lehetne kapni, hanem hogyha elmúlt minden, szép csendesen előkerül s még ő kiabál, hogy mért nem hívták előbb. Így történt ez vasárnap este is: *Sarkadi* Gyuláné tizenhárom éves szép lányával, *Erzsi* kével, lassan hazafelé tartott úgy féltiz óra tájt a Pannónia kávéházból, hol *Rigó* Jancsit hall-

gatta. A Szigligeti-utca sarkán találkozott Sándor nevű legény fiával és annak barátaival, kik rövid párbeszéd után tovább mentek. Alig tett *Sarkadiné* néhány lépést, egy idegen férfi csatlakozott hozzájuk. Az idegen egyik kezében bot, másikban esernyő volt s utána csendesen ballagott egy sárga szőrű kutya. Az idegen, tótos kiejtéssel beszélt egész általános dolgokról míg végre *Sarkadiné* hazaért. Itt így szolt a tizenhárom éves kislány.

— Nem kell már tovább kisérni bácsi!

Erre se szó se beszéd, az idegen egyet fordult s a következő pillanatban anya és lány vértől boritva feküdtek a kövezeten. *Sarkadiné* elájult, de a lánynak még volt annyi ereje, hogy többször segítségért kiáltott. És most itt következik a rendőr tevékenysége, annyiban, hogy a kiáltásokat a környékbeliek mind meghallották és kiszaladtak, csak ő védekezett azal, mikor sokára a merénylő távozta után, Isten tudja honnan előkerült, hogy egy hangot sem hallott. A merénylő az összecsendült nép elől szaladni kezdett s már jó messze járt. Mikor a kutya még a kifolyt vért szaglászta és bele-bele kóstolt, a két nőt beszállították a közeli lakásukba, hol még most is betegen fekszenek a kiállott izgalmaktól. A rendőrséget tán jó volna szaporítani. de nem a lovasrendőröket, mert hisz akkor még gyorsabban szaladhatnának a veszély helyéről.

* Katonák és rendőrök harcza. Egerből távirják, hogy vasárnap az Érsek-kertben bakák és hostyai legények mulatozás közben összekaptak. Arra jött az 5. gyalogezred parolája, csupa oláh legény, élükön Nagy Gusztáv főhadnagy, ki közbelépett, hogy rendet csináljon. Időközben megérkezett rendőrség s a katonaság illetéktelen beavatkozását visszautasította. Verekedés támadt, mire a főhadnagy sortűzet adott a rendőrökre és polgárookra.

* Kettős elgázolás. A kocsik örült szagduzásának majd áldozata lett egy két éves csöppcség. Vasárnap délelőtt tíz órakor történt, hogy *Hönig* Albert műtisztító intézet tulajdonosának két éves *Sarolta* lányát egy alkalmozottja *Grósz* Ignác egyik oldalról a másikra akarta átvinni s eközben egy arra rohanó kocsis mindkettőjüket elütötte. A kis lány arcán és bokaiban súlyosan megsérült, míg *Grósz* Ignác csak kisebb sérülést szenvedett. Es a rendőrség mindezekről még csak tudomást sem vesz.

* Rövid hírek. *Valek* József élesdi lakost halva találták. Halálát tekély elvérzés idézte elő. Miután *Valek*et veje előzőleg súlyosan bántalmazta s halála gyanúra ad okot, a községi orvos hulláját fölbongozolja. — Komádi községben *Papp* Gergely 21 éves földmives életuntágból föbelötte magát. A községben alig 48 óra alatt ez már a második öngyilkosság. — *Gyirba* Miklós Jánosfalva mellett, mint a belényesi csendőrség jelenti, a Körösbe fullt.

* Időjelzés. A m. kir. meteorológiai intézet időjelzése augusztus 8-ára: Változóköny, enyhe, elvéve csapadék, zivatarok.

Pannónia étterem és teli kert.

Első minőségű **Dréher-féle KORONASÖR**, termelőktől beszerzett **kitűnő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét **Mitteller Ede** férfi-szabó mai számunkban közölt hirdetésére.

TÁVIRATOK.

Nemzeti ellenállás.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. táv.) *Csanádvármegye* Makón tartott mai közgyűlésén *Justh* Gyulának, a képviselőház elnökének indítványára egyhangulag elhatározta, hogy mindaddig, amíg törvénytelen kormány lesz minden hóban közgyűlést fog tartani: Tisztviselőit amennyiben a paszsziv rezisztencia teljesítését az alkotmányellenes kormány velük szemben megtorolni kívánna s őket anyagilag suttaná, a vármegye erkölcsi és anyagi támogatásban részesíti. A nemes célra *Justh* Gyula 10000 koronát, *Nóvar* Tamás 10000 koronát, *Návar* Lajos képviselő pedig összes alispánsága idején fölvetett tisztifizesét, mintegy 20000 koronát ajánlott föl.

Hevesvármegye is állást foglalt ma a törvénytelen kormány ellen. Kimondotta, hogy tisztviselőinek, az előljáróságoknak és az alkalmazottaknak megtiltja, hogy az adót a kormánynak beszolgáltassák és az ujonczokat kiállítsák. Elhatározta ezuttal a megye, hogy a kormány ellen az országgyűlés mindkét házához fölratot intéz.

Kilépés a szabadelpártból.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. táv.) *Vay* Elemér gróf Borsodvármegye főispánja a szabadelpárt kötelékéből kilépett.

Katonák és polgárok harcza.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. táv.) Azt az összeütközést, a mely tegnap Egerben a katonák és polgárok között oly végzetes kimenetellel járt, régi gyűlölködés előzte meg, amelylyel a város szinmagyar népe az idegen, főként oláh katonaság iránt állandóan viseltetett. A katonaság nem tudta magát megkedveltetni. Tegnap az érsekertben a földmives ifjuság népünnepelet rendezett. A katonák is elmentek a tánczot nézni s belekötöttek a legényekbe és bosszantották őket. Nemsokára dulakodás támadt egy paraszt legény s egy katona között egy lány miatt. A katonának hamarosan még három baka sietett segítségére. Ezek aztán agyba-főbe verték a legényt, mire kitört az általános verekedés.

Nagy Gusztáv az ötödik ezred főhadnagya az őrjárat élén, fölszólította a jelenlevő rendőröket, hogy használják fegyverüket, ő maga is kihuzta kardját s egy közel álló rendőr felé vágott, miután az parancsának eleget tenni vonakodott. A rendőr védte magát s kardjával ugy a fejére sujtott, hogy az rögtön összeesett. Sebe súlyos. A kavardás erre igen veszedelmes fordulatot vett. A katonaság fegyverét használta s háromszor sortűzet adott. A verekedésnek **7 halottja** s mintegy **18 sebesültje** van. A mai megyei közgyűlés már foglalkozott a vérfürdő ügyével s vizsgálatot rendelt el. Azonkívül táviratilag bejelentette az esetet a közös hadügyminiszternek.

A német császár és az angol király.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. távirata.) Egy bécsi újság tudósítója érdeklődött az angol kabinetirodában, mi igaz Vilmos német császár és Edwárd angol király híresztelt marienbadi találkozásáról. A kabinetiroda azt felelte, hogy a találkozásról semmi tudomása sincsen.

Háboru és béke.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. táv.) Orosz és japán békemeghatalmazottak első találkozója szombaton a Meiszlover amerikai kormányhajó fedélzetén volt, gyönyörű időben. Találkozásra a japánok indultak el először Newyorkból, szombat reggel háromnegyed 9 órakor.

Komura báró, Tokahira követ és kíséretük akkor hagyta el a Valldort szállót.

Budapest, aug. 7. (Saját tudósítónktól.) A békemegbízottak találkozásán ágyulövésék jelezték Roosevelt érkezését, ki villájából jött lényes kísérettel, a Meiszlover hajó zenekara amerikai néphimnuszot játszott, a hajó árbocra felvonták az elnök lobogóját. Roosevelt jókedvű volt, ismerőseinek erős hangon átkiáltott:

-- Halló Colonel!

Azután megszólítottak kiáltott, ki kérdezte, hogy érzi magát:

-- Nagyszerűen, mit szól a pompás időhöz?

A békekövetek találkozása.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. táv.) A japán és orosz békekövetek találkozásuk alkalmával kezét fogták egymással és elbucuzáskor is szívélyesen üdvözölték egymást. A japánok igen megelégedetten nyilatkoztak a találkozás felől.

Witte Roosevelttről.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. táv.) Newyorkból jelentik a »Berliner Tagblatt«-nak: Witte nagy lelkedéssel beszélt Roosevelttről. Azt mondta, hogy most, amikor legközelebről megismerte az elnököt, érti, miért esett rá a nemzet választása. Witte késznek nyilatkozott elfogadni az amerikai zsidók küldöttségét, mely azért akar nálla megjelenni, hogy az orosz zsidók részére jobb bánásmódot kérjen.

Budapest, aug. 7. (Saját tud. távirata.) Londoni értesülés szerint az oroszok helyzete a harctéren nagyon veszedelmes, míg a japánok hadállása sokkal kedvezőbb, mint Mukdennél volt. Linevics igen válságos helyzetben van.

Marokkó.

Budapest, július 7. A szultán külügyi képviselője azt a jelentést kapta, hogy 3 án Ayoun-Sidi-Mulook mellett harc volt a szultán csapatai és a trónkövetelő hívei között. A harc eredményéről semmit sem tudnak és így azt hiszik, hogy a harc a szultán csapataira nézve kedvezőtlen volt, ez annál valószínűbb, minthogy Tangerbe érkezett jelentések szerint a trónkövetelő és Baumama kibékültek és csapataik egyesültek.

Sárgaláz.

Budapest, aug. 7. New Orleansból jelentik Ma nyolcz ember halt meg sárgalázban, 30 újabb megbededés fordult elő.

Nemzetközi anatómiai kongresszus.

Budapest, aug. 7. Ma nyitották meg Genfben az első nemzetközi anatómiai kongresszust

A kongresszuson mintegy 260 ember vesz részt, köztük Németország, Franciaország, Anglia, Amerika és Itália egyesületeinek képviselő.

Az orosz forradalom.

Budapest, augusztus 7. (Saját tud. táv.) Odesszából jelentik, hogy ott bombatelepre bukkantak, amelyben 270 kész és 57 üres bombát találtak. Sziguru vizsgálat indult meg.

NYILTTÉR.

Pártoljuk a honi ipart!

**Az „Első nagyvárad
cipő- és csizmagyár”
Moskovits Farkas és Tsa**

kicsinybeni eladási üzletében.

(Kossuth-utca, régi rendőrségi épület.)

helyi kis iparosok által készített kizimunka cipők kaphatók eredeti gyári szabott áron, hol mindenféle nagyságban készülnek és nagy választékban raktáron vannak.

Tisztelettel:

Moskovits Farkas és Társa

Telefon: 417.

Szabott áron.

REGÉNYCSARNOK.

Mikor a mama olyan gondos

— BESZÉLY. —

JEANTÓL.

10.

Fentebb pedig ez:

»Jánosy Jenő, kinek kinevezését a tegnapi hivatalos lap hozta, hosszabb időre Abonyba szándékozik nagybátyjához — mint értesülünk — öröksége átvételére.

Minő gunyos ellentétben áll egyik a mássikkal

Volt mit beszélni a kávésnénikéknek; el is fogyasztottak annak a rovására egy rakás kávé.

Bezzeg nem mondogatták most, hogy Prónayné nem ügyelt a leányára. Hanem, hogy milyen derék ember volt az a Jánosy: be kár érte. Ilyen fiatalon meghalni. Hozzá gondolták, milyen derék férj lett volna belőle. — Vajjon minek nem adta hozzá leányát Prónayné? Hisz állása volt, gazdag volt. — Bizonyosan a leány nem szerette!

Szegény Margit! Te ugyan kétszeresen bűnhődsz. Azt hiszi a világ, hogy te lettél gyilkosa annak az embernek, akire halála előtt annyira irigykedtek, s halála után annyian sajnálták; — a kit te ugy imádtál.

Talán mind nem történik ez, ha közted s az anya közt nem hiányzik a bizalom, ha elég bátor vagy bevallani, hogy egyedül azt az embert szeretted.

Más kevésbé avatott kávé társaság meg más meggyőződésben volt; azt hitte, hogy Vaji Juditért vítottak. — Bizony pedig kár érte. Kapott volna különb leányt is.

Ezek is sajnáltak most már, mert előhalott volt.

Más mamák meg más nézetben voltak; sőt ezek azt is beszéltek, hogy Jánosy igen zavart, szórakozott volt, midőn vítottak. De akár menynyire is eltérők voltak a vélemények, abban az egyben még a fiatalok is megegyeztek, hogy sajnálták Jenőt.

Bizony sajnálhatták is azt nagyon! Minden

társaságnak ő volt a lelke; szerette azt mindenki, még azok a mamák is, kik életében sok mindent beszéltek róla.

De nem csuda! nem szerethette mindenik leányát.

Sőt temetésén, mely-harmadnapra oly előkelő közönség részvéte mellett nagy pompával és fénynyel ment végbe, még azok a fiatal emberek is könyeztek, kiknél külön ember volt ő; ép ezért irigykedtek reá.

Most már halott volt; nem féltette tőlle senki sem szerencsáját, sem imádoztját.

Ott feküdt a hideg földben szegény. Olyan boldog volt, olyan csendes, mintha kedveséről álmodna.

Hej pedig nem álmodott.

Halott volt.

Boldogságot, megelégedést árult el arcza; nagybátyja, ki éppen halála órájára jött el, megígérte, hogy az őt illető vagyont Margitnak hagyja.

Boldog volt.

S ki tudja miért? gazdag lesz Prónayné. Nem kényszeríti leányát férjhez. — Hadd fuljon bele a jólébe, kényelem környezze, legyen pompa s dísz körülte.

Csillogjon, mint egy páva!

Ez a boldogsága.

Szegény Jenő! még halála percében is milyen gondos.

A haldokló akarata szent.

Az öreg Jánosynak első kötelessége volt a Jenőnek szánt vagyont Margitnak adni. Az meg elfogadta. De hogy is ne; ugy akarta azt Jenő, a kit ő ugy szeretett, a ki már ott fekszik a rideg göröngyök alatt.

Gazdag volt Prónayné. Elérte vágját.

De keserű volt az. Mit ért a fény, a mit pompa, ha az a fejlődő bimbó nyitás előtt hervadni kezdett. Olyan volt az, mint egy fiatal csemete, melybe k rán bevetette magát az örlő féreg. Hervadt napról-napra. Az egyetlen tudat adot vigaszt neki, az tartotta benne az életet, hogy szerette Jenő.

Prónayné még is csak anya volt.

Elkövetett mindent, hogy vissza adja leányát az élenek; de mind hasztalan! Az a kedves gyermek hazajáró lélek volt már.

Legjobbán fájhatott azonban az anyának, hogy közte s gyermeke közt hiányzott az, a mit bizalomnak neveznek.

Keserűen kellett bűnhődni. Erdeme szerint.

Sajnálatra méltó anya! mivé tedd téged a csillogás utáni vágy? a jólét utáni gond

Megfosztott nyugalmadtól.

Megfosztott leányodtól.

(Vége.)

KÖZGAZDASÁG.

Sertésvész és sertésorbáncz. Évek óta nagy károsodásnak vannak kitéve a sertés-tenyésztők, a különféle járványos állatbetegségek folytán. A sertésvész még mindég lappang Biharvármegye egyes vidékein. Ujabbán Szeliste és Dsossán Forró községekben a sertésvész, Kis-Kágyán pedig a sertésorbáncz lepelt fel a sertés állományban. A hatóság a zárlatot ezen községekre elrendelte.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

B. A. (Bihar.) Köszönjük a szives tudósítást; engedje azonban meg, hogy a válasz csak a választás idejére szóljon. Méltányoljuk okait s ezért a választás alatt másként intézkedünk; de aztán ismét kérjük a ránk nézve igen kellemes összeköttetés további fenntartását. Katonák vagyunk, az igazság katonái, mindannyian kapunk sebeket az igazságért, de azért küzdünk tovább, bizva a győzelemben. Szives üdvözlét!

M. I. Közölhetlen szóáradat.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1905. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.							
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.	
Budapest ind.	7 25	9 —	2 35	5 45	9 15	Kolozsvár ind.	—	7 1	5 23	12 59	6 05	11 10	P.-Ladány ind.	4 —	1 24	6 02	11 18	2 24	6 10
Rákos >	—	—	2 47	—	—	Jegénye >	—	—	6 11	1 42	7 14	—	Debreczen >	5 03	2 50	6 55	12 04	4 —	6 46
Ujszász >	9 37	11 52	7 30	9 27	11 19	B.-Hunyad >	—	8 47	6 39	2 13	7 35	12 23	Érmihályfalva érk.	6 06	3 47	7 35	12 53	5 05	—
Szolnok >	—	—	7 43	—	33	Csucsá >	4 —	9 23	7 09	2 44	8 33	12 55	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány						
Szajol >	11 13	2 09	5 57	11 53	12 55	Rév >	5 —	10 10	7 48	3 24	9 27	1 37	Érmihályfalva ind.	5 58	10 36	3 46	5 14	9 06	—
P.-Ladány >	—	2 21	—	12 07	—	Élesd >	5 —	10 27	7 59	3 34	9 46	1 50	Debreczen >	7 23	12 05	4 46	8 29	10 35	3 30
Báránd >	—	2 35	—	12 24	—	Mező-Telegd >	6 —	10 41	8 11	3 45	10 02	2 03	P.-Ladány érk.	—	11 11	5 32	9 54	11 24	5 34
Sáp >	11 46	2 53	6 31	12 46	1 33	F.-Vásárhely >	6 —	10 58	—	—	10 21	—	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés						
B.-Ujfalva >	—	3 05	—	1 —	—	Várad-Velence >	7 —	11 07	—	—	10 30	2 26	Debreczen i.	9 35	4 51	Nagy-Léta-	5 25	1 05	—
M.-Peterd >	—	3 16	—	1 14	—	Nagyvárad érk.	7 —	11 13	8 36	4 09	10 37	2 32	Sáránd >	10 18	5 36	Vértés ind.	—	—	—
Bors >	—	3 34	—	1 36	—	Nagyvárad ind.	2 30	8 43	11 36	4 15	11 09	2 38	H.-Bagos >	10 28	5 46	M.-Pályi >	5 47	1 3	—
Püspöki >	12 26	3 44	7 07	1 48	2 11	Püspöki >	2 41	8 52	11 47	—	11 19	—	H.-Pályi >	10 45	6 05	H.-Pályi >	6 03	1 48	—
Nagyvárad érk.	12 41	4 10	7 14	2 18	12 41	Bors >	2 54	—	11 54	—	11 26	—	M.-Pályi >	10 57	6 16	H.-Bagos >	6 18	2 05	—
Nv. Velenceze >	12 48	4 17	—	2 31	2 26	Mező-keresztés >	3 18	—	12 05	—	11 39	—	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29	—
F.-Vásárhely >	12 59	4 28	—	2 42	—	Mező-Peterd >	3 38	—	12 17	—	11 51	—	Vértés érk.	11 16	6 36	Debreczen é.	7 18	3 13	—
M.-Telegd >	1 22	4 49	7 42	3 04	2 51	B.-Ujfalva >	4 04	9 21	12 29	4 52	12 05	3 18	Sáránd—Jerecske						
Elesd >	1 43	5 06	7 55	3 24	3 05	Sáp >	4 34	9 34	12 47	—	12 25	—	Sáránd ind.	10 23	5 26	Derecske ind.	6 —	1 49	—
Rév >	2 11	5 51	8 10	3 50	3 26	Báránd >	4 56	—	1 01	—	12 41	—	Derecske érk.	10 42	5 45	Sáránd érk.	6 20	2 09	—
Csucsá >	3 23	6 38	9 03	4 56	4 16	P.-Ladány >	5 13	10 01	1 45	5 51	1 19	4 03	Arad—Nagyvárad						
B. Hunyad >	4 03	7 19	9 23	5 34	4 52	Szolnok >	6 29	—	—	—	—	—	Arad ind.	5 10	11 25	9 30	—	—	—
Jegénye >	4 33	7 49	9 57	6 02	—	Rákos >	10 17	—	—	—	—	—	Kétegyháza >	6 11	12 34	10 54	—	—	—
Kolozsvár érk.	5 15	8 34	10 30	6 59	5 53	Budapest érk.	—	1 50	6 40	9 35	7 10	7 50	Csaba érk.	6 35	12 59	11 24	—	—	—

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. A vastag abszámok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjszakai időt. A + jelzettek feltételes megállóhelye

